

Vinkenzetten (© Stadsarchief Harelbeke)

MAAK JE ERFGOED
BEKEND!

Vlaamse beiaardcultuur

Wil je het immaterieel cultureel erfgoed van je gemeenschap **zichtbaar maken** voor Vlaanderen? Als gemeenschap tonen hoe jullie dit erfgoed **levend houden**, je **ervaringen delen** en anderen zo inspireren?

Of je als organisatie of persoon kenbaar maken als expert van (een aspect van) immaterieel erfgoed en deel uitmaken van het netwerk rond immaterieel erfgoed in Vlaanderen?

Surf naar www.immaterieelerfgoed.be! Vraag er een gebruikersnaam en paswoord aan voor de databank en/of forum en ga aan de slag!

Vragen?

Tapis plein vzw staat klaar als moderator om je op weg te helpen of vragen te beantwoorden.

► info@immaterieelerfgoed.be
T 050 68 37 94

MEER WETEN?

IMMATERIEEL CULTUREEL ERFGOED

De ontwikkeling van dit platform is één van de projecten die de minister van Cultuur in haar visienota **Een Beleid voor Immaterieel Cultureel Erfgoed in Vlaanderen** aankondigde. Met deze website wil de overheid het delen van kennis en van voorbeeldprojecten over het borgen van immaterieel cultureel erfgoed stimuleren.

www.immaterieelerfgoed.be is een initiatief van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media en het agentschap Kunsten en Erfgoed en ontwikkeld in samenwerking met FARO, tapis plein en Packed.

Wil je meer weten? Neem dan contact op met:

► [Kunsten en Erfgoed](mailto:Kunsten en Erfgoed@vlaanderen.be)
[Arenbergstraat 9](mailto:Arenbergstraat 9@vlaanderen.be)
1000 Brussel
cultureelerfgoed@vlaanderen.be
T 02 553 06 79

Vlaamse overheid KUNSTEN
EN ERFGOED

www.kunstenenerfgoed.be

Fiertelomweg te Ronse

Verantwoordelijke uitgever: Jos VAN RILLAER, Arenbergstraat 9, 1000 BRUSSEL Grdfisch ontwerper: Catapult

PLATFORM VOOR IMMATERIEEL CULTUREEL ERFGOED IN VLAANDEREN

WWW.IMMATERIEELERFGOED.BE

Vlaamse overheid KUNSTEN
EN ERFGOED

EEN INTERACTIEVE WEBSITE

Poppentheater Nele — collectie Het Firmament
(© Rudy Gadeyne)

Sinds september 2012 staat www.immaterieelerfgoed.be online.

Deze interactieve website met databank is het portaal van de Vlaamse overheid voor immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen.

De Vlaamse overheid reikt hiermee een instrument aan voor de uitbouw van een netwerk over en voor het borgen van immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen.

www.immaterieelerfgoed.be - een inspiratiebron en platform voor al wie immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen koestert.

De website www.immaterieelerfgoed.be is een portaal voor immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen. Je vindt er:

- uitgebreide informatie over immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen
- informatie over organisaties en personen die hier rond actief zijn
- een forum voor contact, vragen en uitwisseling.

Het **borgen** van immaterieel erfgoed staat op de website centraal. Welke initiatieven nemen gemeenschappen, met ondersteuning vanuit het professionele erfgoedveld, om het immaterieel erfgoed te koesteren?

Op de website surf je vlot van organisaties naar 'elementen immaterieel erfgoed' naar borgingsmaatregelen, gelijkaardige elementen of maatregelen en terug. Als erfgoedvrijwilliger, professionele erfgoedsector, onderzoeker, onderwijsinstelling of geïnteresseerde kun je er zo informatie vinden, contacten leggen, expertise raadplegen, feedback geven én ervaringen delen.

IMMATERIEEL CULTUREEL ERFGOED: WAT?

Krulbol (© Jelle Vermeersch)

Immaterieel cultureel erfgoed (ICE) is **niet-tastbaar erfgoed**. Het zijn gewoontes, gebruiken, kennis en praktijken die een groep mensen overerft of die historisch gegroeid zijn. We denken zo o.a. aan:

- mondelinge tradities
- opvoeringen of 'podium'kunsten
- sociale gebruiken, rituelen, feesten
- kennis en praktijken in verband met de natuur en het universum
- ambachtelijke vaardigheden en technieken
- ...

Immaterieel cultureel erfgoed gaat dus over stoeten en processies, het dragen van reuzen, kantklossen, het spelen van bepaalde spellen, technieken gebruikt bij restauraties, kennis voor het bereiden van bepaalde gerechten, danspatronen...

De zogenaamde '**erfgoedgemeenschap**' vindt dit erfgoed als groep voldoende belangrijk om door te geven aan volgende generaties, zonder het daarbij te bevriezen.

Een belangrijk kenmerk van immaterieel cultureel erfgoed is dat het **dynamisch** is: het evolueert mee met de tijd. Het krijgt steeds nieuwe betekenissen en het gebruik of de functie ervan kan veranderen.

Sinds 2008 heeft Vlaanderen een **Inventaris voor Immaterieel Cultureel Erfgoed** waarmee de Vlaamse Gemeenschap dit erfgoed in Vlaanderen in de kijker plaatst en de diversiteit ervan wil aantonen. Meer hierover vind je op www.kunstenenerfgoed.be

IMMATERIEEL ERFGOED BORGEN?

Kant maken in Vlaanderen (© Alain Meessen)

Onder borgen verstaan we '**het verzekeren van de leefbaarheid** van immaterieel cultureel erfgoed'. Borgen betekent dus zoveel als er met de gemeenschap voor zorgen dat immaterieel cultureel erfgoed een actief onderdeel van het leven van vandaag blijft, dat het continu evolueert en doorgegeven wordt aan volgende generaties. De initiatieven die je neemt om dit erfgoed levend te houden, noemen we de '**borgingsmaatregelen**'.

Om het erfgoed te '**borgen**' kun je als gemeenschap verschillende soorten maatregelen nemen en acties opzetten. Zo kun je het erfgoed:

- identificeren en/of documenteren
- onderzoeken
- erover communiceren en/of sensibiliseren
- overdragen
- revitaliseren (ondersteunen van ernstig bedreigd erfgoed)

In de praktijk kan dit **bijvoorbeeld** inhouden dat je:

- een dagboek bijhoudt met de voorbereidingen van een processie of ommeegang
- een archief bijhoudt met documenten, foto's, video's, persknipsels, promomateriaal...
- een onderzoek voert naar het erfgoed i.s.m. erfgoedorganisaties, scholen...
- activiteiten organiseert op maat van verschillende doelgroepen
- een interactieve educatieve website hebt
- workshops rond bepaalde ambachtelijke technieken organiseert
- ...

WAT VIND JE OP DE WEBSITE TERUG?

Houtem Jaarmarkt van Sint-Lievens-Houtem
(Foto Michiel Hendryckx © gemeentebestuur Sint-Lievens-Houtem)

- ▶ **Een activiteitenkalender van elementen immaterieel erfgoed (wanneer vindt welke traditie plaats, maar ook wanneer vindt welke borgingsmaatregel plaats)**
- ▶ **Een overzicht van vormingen rond immaterieel cultureel erfgoed (vb. documenteren van ICE, het doorgeven van ICE ...)**
- ▶ **Nieuwsitems houden de vinger aan de pols over al wat leeft en beweegt rond immaterieel cultureel erfgoed op Vlaams en internationaal niveau**
- ▶ **Wat: een overzicht van immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen met een beschrijving en multimedia**
- ▶ **Wie: een overzicht van organisaties en personen actief in Vlaanderen rond immaterieel cultureel erfgoed**
- ▶ **Hoe: een waaier aan informatie en inspiratie – de maatregelen die gemeenschappen nemen en plannen voor het borgen van het erfgoed**
- ▶ **Thema's: informatie over thema's die leven rond immaterieel cultureel erfgoed bij de gemeenschappen en/of in het professionele veld**
- ▶ **Netwerken: een forum voor vragen & uitwisseling van ervaring en visies**

GEEN WEBSITE ZONDER DATABANK

Feest van de Krakelingen en Tonnekensbrand
Geraardsbergen (© Stad Geraardsbergen)

De informatie te lezen op de website, wordt verzameld in een hieraan **gekoppelde databank** (Collective Access).

Via de databank kun je als gemeenschap een element immaterieel cultureel erfgoed, een organisatie/ persoon, erfgoedgemeenschap en de ondersteunende borgingsmaatregelen of -programma bekend maken. Ook organisaties met een werking rond immaterieel cultureel erfgoed kunnen zich hier aanmelden.

Wil je informatie invoeren?

Vraag via www.immaterieelerfgoed.be je gebruikersnaam en paswoord aan om toegang te krijgen tot de databank.

HET CULTUREEL ERFGOEDVELD IN BEELD

Reuzenexpose in Temse in 2009
(© Erfgoedcel Waasland)

Wil je het immaterieel cultureel erfgoed van de gemeenschap borgen, maar heb je nog vragen over hoe je dit kan aanpakken? Het professionele cultureel erfgoedveld staat klaar om je te ondersteunen, begeleiden en inspireren!

Op **Vlaams niveau** kun je met vragen terecht bij:

Dienstverlenende organisaties:

- Het Firmament, Expertisecentrum voor het erfgoed van de podiumkunsten www.hetfirmament.be
- Landelijk Expertisecentrum voor Cultuur van Alledag (LECA) www.lecavzw.be
- tapis plein vzw, Expertisecentrum erfgoedparticipatie www.tapisplein.be
- Expertisecentrum voor Technisch, Wetenschappelijk en Industrieel Erfgoed vzw (ETWIE) www.etwie.be
- Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG) | www.cagnet.be
- Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur vzw (CRKC) www.crkc.be
- PACKED, Expertisecentrum Digi-taal Erfgoed | www.packed.be
- Archiefbank Vlaanderen www.archiefbank.be
- Familiekunde Vlaanderen www.familiekunde-vlaanderen.be
- Heemkunde Vlaanderen www.heemkunde-vlaanderen.be
- Centrum Vlaamse Architectuurarchieven (CVAa) www.cvaa.be
- Resonant vzw www.muzikaalerfgoed.be

Musea met werking rond immaterieel erfgoed:

- Huis van Alijn www.huisvanalijn.be
- Openluchtmuseum Bokrijk www.bokrijk.be
- Museum voor Industriële Archeologie en Textiel (MIAT) www.miat.gent.be
- Sportimonium vzw www.sportimonium.be
- In Flanders Fields Museum www.inflandersfields.be
- Sint-Janshospitaal/ Hospitaalmuseum www.museabrugge.be

Archiefinstellingen:

- Amsab, Instituut voor Sociale Geschiedenis | www.amsab.be
- Liberaal Archief vzw www.liberaalarchief.be
- Letterenhuis www.letterenhuis.be
- KADOC Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving www.kadoc.kuleuven.be
- Archief en Museum voor het Vlaams leven te Brussel (AMVB) www.amvb.be
- Archief en Documentatiecentrum voor het Vlaams-nationalisme (ADVN) | www.advn.be

Op **lokaal niveau** kun je terecht bij de diverse erfgoedcellen. Op www.erfgoedcellen.be vind je terug of er een erfgoedcel in jouw streek actief is. Ook provincies zetten vaak in op immaterieel erfgoed, ook bij hen kan je dus terecht.

FARO. Vlaams Steunpunt voor Cultureel Erfgoed vzw

▶ www.faronet.be

FARO ondersteunt al deze en andere organisaties in hun praktijken kennisontwikkeling. FARO houdt transdisciplinair en op internationaal vlak de vinger aan de pols rond al wat leeft inzake immaterieel erfgoed.